

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญเติบโต การศึกษาช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข ทรัพยากรมนุษย์นั้นถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะความเจริญก้าวหน้าของประเทศจะเกิดขึ้น และดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้หลายประการ เช่น มาตรา 49 ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรืออยู่ในสภาวะลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับผู้อื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 46 ระบุไว้ว่า บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด มาตราที่ 18 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 14-15) มาตรา 289 ระบุไว้ว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชนและสังคมนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 116)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ระบุให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 2)

หลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคลในสังคม ดังนั้น เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาก็ควรจะปรับเปลี่ยนตามสภาพของสังคม แต่ตลอดระยะที่ผ่านมาและผลการศึกษาพบว่า วิถีปฏิบัติที่สำคัญของการศึกษาไทยคือ การใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศย่อมไม่สัมพันธ์กับชีวิตที่เป็นอยู่ของเด็ก เด็กจำใจจะต้องเรียนรู้สิ่งที่ไกลตัว ไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันจึงไม่เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง ไม่สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ละเลยต่อมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ในท้องถิ่น และแม้ว่าปัจจุบันนี้หลักสูตรแกนกลางจะกำหนดเป็นหลักการไว้ว่า “เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจในตนเอง” แต่ก็มักจะไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ที่วางไว้แม้ในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะโดยข้อเท็จจริงสภาพแวดล้อม สภาพสังคมและธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน และหลากหลายค่อนข้างสูง เนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดมาจากส่วนกลางจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะดังกล่าวของแต่ละท้องถิ่นได้ (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, ปราณี สังขะตะววรรณ และประภาพรรณ เอี่ยมสุภาชิต, 2545: 7)

ฉะนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรจึงควรกำหนดให้มีทั้งหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทสำหรับคนทั่วไปและหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับคนในแต่ละท้องถิ่น ดังที่ วิรัตน์ บัวขาว (2535: 65) ได้เสนอความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า หลักสูตรสำเร็จจากส่วนกลางไม่ยืดหยุ่นตามสภาพจะสอนในสิ่งที่ไกลตัว มีโอกาสศึกษาสิ่งรอบตัวน้อยมาก นักเรียนไม่เกิดความภาคภูมิใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชุมชนและสังคมอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน ทั้งการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังขาดการรู้อดีตเพื่อพัฒนาปัจจุบันและสร้างสรรค์อนาคต การจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 109) ได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระและกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน ทำให้ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละแห่งได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงต้องพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของชาติ จึงได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับกาลสมัย เพราะหลักสูตรนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ก็ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาเนื้อหา โดยจัดทำหลักสูตรย่อยจากหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางได้ตามความเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 27 วรรค 2 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 109) ที่ระบุว่า “ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” เมื่อพิจารณาจากแนวดำเนินการดังกล่าวแล้วจะพบว่า ท้องถิ่นหรือชุมชนล้วนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะ

ส่งผลทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง อำเภอองครักษ์ เป็นอำเภอที่มีสภาพภูมิศาสตร์เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ พรรณไม้ที่สวยงาม และยังเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่มีคุณค่า พร้อมทั้งประวัติศาสตร์ที่บ่งบอกถึงความเป็นมาของพื้นที่นับพันปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า แม้กระทั่งในปัจจุบัน

อำเภอองครักษ์ เป็นอำเภอหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และเป็นเมืองที่มีความสำคัญด้านอื่น ๆ อีกหลายด้าน ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวองครักษ์มาช้านาน ดังนั้น การที่ผู้เรียนหรือเยาวชนในอำเภอองครักษ์ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับอำเภอองครักษ์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการได้เรียนรู้เรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่แท้จริงในท้องถิ่นของตน ย่อมส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน และอยากพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา ชูช่วย (2549: 55) ที่ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ หน่วยเกาะเสื่อบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผลการวิจัยพบว่า เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นแล้วพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า ก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดังกล่าว

เหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง องครักษ์บ้านเรา เพื่อตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นนี้ ให้เกี่ยวข้องกับอำเภอองครักษ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาและเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง องครักษ์บ้านเรา

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง องครักษ์บ้านเรา
2. เพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง องครักษ์บ้านเรา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง องครักษ์บ้านเรา
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง องครักษ์บ้านเรา

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา สูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน ผู้ปกครองนักเรียน 44 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน ผู้นำชุมชน 7 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง โดยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 คน ผู้นำชุมชน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา

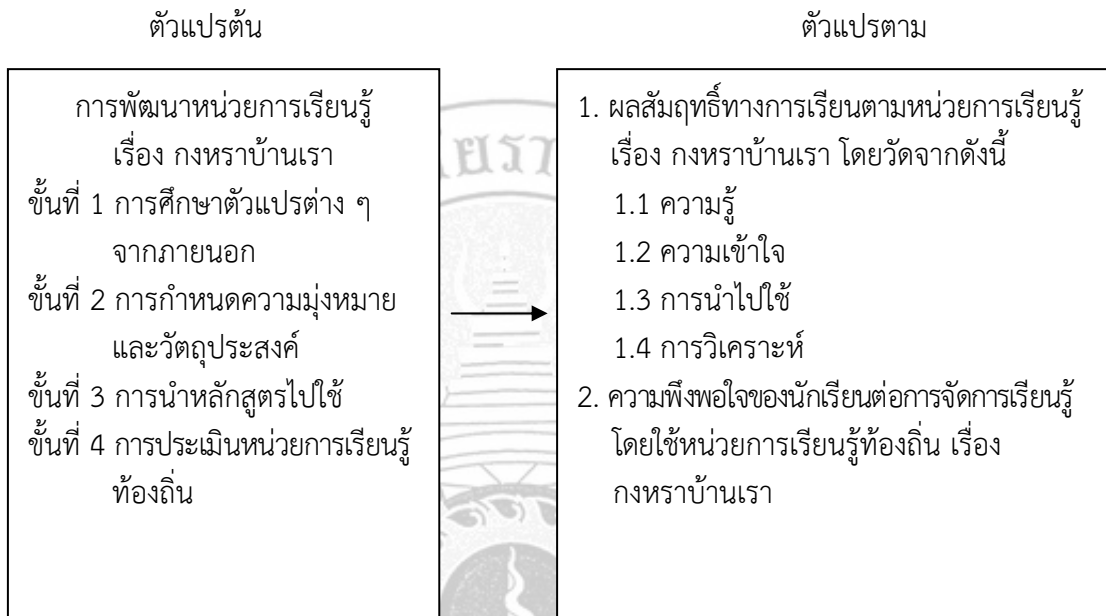
3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง กงหราบ้านเรา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับอำเภอ กงหรา สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 1 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 10 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง กงหราบ้านเรา หมายถึง องค์ประกอบส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอิสลามศาสตร์มูลนิธิ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของอำเภอองครักษ์ และใช้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนบรรลุตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ประวัติความเป็นมาของตำบลต่าง ๆ หน่วยที่ 2 สภาพโดยทั่วไปทางภูมิศาสตร์ หน่วยที่ 3 สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญ หน่วยที่ 4 วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต และหน่วยที่ 5 ภาษาถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติในอำเภอองครักษ์ โดยมีองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ คือ ชื่อตั้งคือ หลักการ จุดหมายการเรียนรู้ โครงสร้าง /เนื้อหา/ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ /เวลา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาเรียน สื่อการเรียนรู้/ แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรโดยใช้เนื้อหาเกี่ยวกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น โดยกำหนดเป็น

หน่วยการเรียนรู้หนึ่งในรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอิสลามศาสตร์ มูลนิธิ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับคำขวัญประจำอำเภอ ที่ตั้ง ขนาดและรูปร่าง ลักษณะภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมอันดีงามในท้องถิ่น ตลอดจนมีความตระหนักและวางแผนภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของเชเลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิส (1981 อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539: 21-23) ขั้นตอนการพัฒนาหน่วย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก หมายถึง การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน เป็นการสำรวจความต้องการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่โรงเรียนควรจัดให้กับนักเรียน

ขั้นที่ 2 การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ หมายถึง การสร้างหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อนำมากำหนดโครงร่างหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง กงหราบ้านเราแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนนำไปใช้ทดลอง

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง กงหราบ้านเรา กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอิสลามศาสตร์ มูลนิธิ โดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กงหราบ้านเรา ดังนี้

3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ แบบบรรยาย เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการพูด บอก เล่า อธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กงหราบ้านเรา โดยมีขั้นตอนในการกิจกรรมคือ ขั้นเตรียมการ ขั้นบรรยาย (ขั้นนำ ขั้นอภิปราย ขั้นสรุป) และขั้นประเมินผลการเรียนรู้

3.2 การอภิปรายกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-10 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนดและสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม โดยมีขั้นตอนในการกิจกรรมคือ ขั้นเตรียม การอภิปราย ขั้นดำเนินการอภิปราย ขั้นสรุป

3.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ของอำเภอกงหรา โดยมีขั้นตอนในการกิจกรรมคือ ขั้นสำรวจ เป็นการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนของอำเภอกงหรา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเรียนรู้ ขั้นเรียนรู้ เป็นขั้นของการไปศึกษาหาความรู้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่อันเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ของอำเภอกงหรา ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินความรู้ที่ได้มาจากการไปแหล่งเรียนรู้ ขั้นนำไปใช้เป็นการวิเคราะห์ปัญหาหรือแนวทางแก้ไขในสิ่งที่นักเรียนได้ไปพบเจอขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน เป็นขั้นของการร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ ๆ และนำผลงานมาเสนอในที่สาธารณะ

ขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กงหราบ้านเรา

3. ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น หมายถึง สภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอองครักษ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ โดยได้ข้อมูลมาจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาในอำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่วัดจาก ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ซึ่งวัดจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.1 ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจดจำเรื่องราวข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอำเภอองครักษ์ได้อย่างถูกต้อง

4.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องราวของอำเภอองครักษ์ด้วยความเข้าใจ

4.3 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำความรู้ จดจำ หลักการที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถต่อยอดความรู้นำไปใช้ได้

4.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำเภอองครักษ์ว่าเหมาะสมหรือไม่

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ผลที่เกิดจากความรู้สึก ทศนคติสนใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กงหราบ้านเรา ในด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

6. ผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลในชุมชนที่ชาวบ้านในอำเภอให้ความเคารพนับถือ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอองครักษ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา สำหรับนักเรียนในอำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง

2. โรงเรียนได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเรา สำหรับโรงเรียนใน อำเภอองครักษ์ จังหวัดพัทลุง

3. นักเรียนที่ได้ศึกษาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กงหราบ้านเราจะมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับอำเภอองครักษ์มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและชุมชนของตน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตต่อไป

4. ชุมชน บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดได้

